

WAAR HAAL JE DE MOED VANDAAN?

2 Timoteüs 1 vers 7

Op maandag kun je op TV kijken naar *Kamp van Koningsbrugge*. In dit programma worden vijftien mensen getest of ze commando-waardig zijn. Fysiek en mentaal worden ze zwaar op de proef gesteld. Dit seizoen speelt het zich af in de jungle van Suriname. Deze week moeten de deelnemers een snelstromende rivier oversteken. Als ze deze opdracht horen, moet deelnemster Hannah hard huilen. Ze moet eraan denken dat ze een keer bijna verdronken was. Alle stress en angst van toen komen boven. Maar toch stapt ze het water in.

Dat is precies wat moed is. Het betekent niet dat je niet bang bent, maar je erkent je angst en je gaat toch doen wat er gevraagd wordt. Dat heeft niets te maken met branie. Moed is het vermogen dat je, ondanks je angst, het goede doet, ook al brengt dat risico's met zich mee. Misschien herken je het wel: dat je met knikkende knieën toch dat gesprek aanging. Zoals die werknemer die met angst en beven zijn manager aanspreekt omdat hij erachter is gekomen dat er fraude wordt gepleegd. Gevolg: hij wordt ontslagen.

Vanmorgen zien we hoe de apostel Paulus als een coach zijn leerling Timoteüs aanspreekt. Timoteüs is met het geloof opgevoed. Zijn oma Loïs en zijn moeder Eunike hebben daarbij een grote rol gespeeld. Even een side-step: in onze tijd zien we dat grootouders voor kleinkinderen soms nog het enige lijntje met het geloof zijn. Terug naar Timoteüs. Het lijkt erop dat hij van nature wat timide en terughoudend is (1 Kor. 16:10), iemand van de tweede rij. Maar als je voorganger bent, heb je een uitdaging. En Paulus gaat daarop in. Hoe deal je met je karakter en de rol die je moet vervullen?

Hij houdt Timoteüs voor: *'God heeft ons niet een geest van lafhartigheid gegeven – vreesachtigheid kun je ook vertalen – maar een geest van kracht, een geest van liefde en een geest van bezonnenheid.'* Het is een bijzondere 'ingreep als coach'. Wat is die ingreep? Hij schetst een contrast. Timoteüs, waar verhoud jij je mee? Met je timide karakter? Of met de gave die je van God ontvangen hebt: die Geest van kracht, liefde en bezonnenheid. Die heb jij gekregen.

Die keuze hebben wij ook steeds. Waar laat jij je door bepalen? Door je karakter, de omstandigheden, de angst en de stress – die je niet ontkent, maar aankijkt – of door wat er moet gebeuren? En stap je dan het water in?

Daarvoor is het nodig dat wij ons richten op die Geest van kracht, liefde en bezonnenheid. Het is een prachtige combinatie van woorden. Laten we ze even bekijken.

Kracht is de innerlijke sterkte om moeilijkheden aan te gaan, niet vanuit eigen kunnen, maar door vertrouwen op God.

Liefde, zoals hier bedoeld, is gericht op de ander. Ook als dat offers kost.

Bezonnenheid gaat erover dat je niet vanuit impuls handelt, ook niet vanuit paniek, maar bedachtzaam reageert.

Waarom kun je, zoals Hannah, toch het water instappen? Omdat je gefocust bent op die Geest van kracht, liefde en bezonnenheid.

Ik moet denken aan Petrus. Met zijn mede-leerlingen vaart hij in een bootje op het meer. Dan komt Jezus over het water naar hen toe lopen. Eerst zijn ze doodsbang – ze denken dat het een spook is – maar als Petrus doorheeft dat het Jezus is, springt hij uit de boot en loopt over

het water naar Jezus toe. Dat gaat goed, totdat Petrus denkt: *het waait wel heel hard, en de golven zijn wel heel hoog*. Dan zakt hij weg in het water. Maar Jezus redt hem.

Nu is het goed om te weten dat water in de Bijbel symbool staat voor alles wat je bang maakt. Toen Petrus gefocust was op Jezus, ging het goed. Toen hij zich ging verhouden met alles wat hem bang maakte, zonk hij. Wellicht komt dat omdat hij impulsief – onbezonnen dus – op dat water stapte. Zou het anders geweest zijn als hij eerst zijn angst had beseft en toen de stap met de focus op Jezus had gezet? Zou het anders geweest zijn als hij zich gefocust had op die Geest van kracht, liefde en bezonnenheid?

Het gaat vandaag over moed. Waarvoor heb jij die nodig? Aan welke situatie moet jij denken? Je hebt twee broers die ruzie met elkaar hebben. Ze hebben elkaar al vijf jaar niet gesproken. Jij hebt met allebei goed contact. Je besluit te proberen ze bij elkaar te brengen. Maar je loopt ook het risico dat het op een mislukking uitloopt. En dat je goede relatie met één of met allebei op het spel zet. Wat ga je doen? Zou het helpen waar je je op focust?

Tot nu toe hebben we het over persoonlijke moed. Maar ik denk dat er ook situaties komen waarin we als kerken moed moeten hebben. Ik maak mij zorgen over de democratische rechtsstaat. De vrijheid van meningsuiting en de godsdienstvrijheid spreken niet meer vanzelf. In Amerika zie je hoe snel je in autocratisch vaarwater terecht kunt komen. Nu is Nederland de VS niet. Maar een aantal mechanismen zijn er ook hier: mensen die politiek anders denken als vijanden bestempelen, zondebokken aanwijzen en daarmee mensen bang maken, rechters en journalisten verdacht maken. We zijn kwetsbaar.

Wat wordt er van ons gevraagd als wij trouw aan het evangelie van Jezus Christus willen blijven? Als wij de vrede zoeken? Dat kan al simpel op een verjaardag aan de orde zijn. Iemand begint racistische taal uit te slaan. Zeg je dan wat? Wat zijn de risico's? Wat betekent dan moed, ook al slaat de sfeer dan om en ben jij de gebeten hond?

Ook Paulus wijst daarop. Timoteüs krijgt te horen: *'Schaam je niet, deel in het lijden voor het evangelie met de kracht die God je ervoor geeft.'* Moed kan lijden betekenen.

De moed die in onze tijd gevraagd wordt, is vooral morele moed. Dat gaat over trouw blijven aan je principes. Morele moed vraagt om drie dingen.

Het eerste is **integriteit**: handelen naar je principes, ook als niemand kijkt – en ook als iemand wel kijkt die dat belachelijk vindt.

Morele moed vraagt om **empathie**: het vermogen om je in een ander in te leven en dan voor die ander op te komen.

Morele moed vraagt om **bereidheid risico's te nemen**: je bent bereid kritiek, afwijzing of hoon te dragen omdat je het goede doet.

Maar waar halen we de moed vandaan? Waar halen we die Geest van kracht, liefde en bezonnenheid vandaan?

Aan het einde van elke kerkdienst ontvangen wij de zegen. Eigenlijk is het een collectieve handoplegging. Paulus zegt tegen die timide Timoteüs: *'Ik spoor je aan het vuur brandend te houden van de gave die God je schonk toen ik je de handen oplegde.'* Aan het einde van iedere dienst krijgen wij ook de handen opgelegd. Wij ontvangen daarmee een gave van God. En die gave is: een Geest van kracht, een Geest van liefde, een Geest van bezonnenheid.

Zo gaan we de week in.

Amen.